

**Projekt opinii Komitetu Regionów „Równe szanse a sport”**

(2007/C 305/11)

**ZALECENIA KOMITETU REGIONÓW**

- Sport można wykorzystać w celu rozwiązania problemów dyskryminacji i nierówności zarówno w jego własnej sferze, jak i całym społeczeństwie, a także by krzewić wartości społeczne, takie jak współpraca, tolerancja i solidarność.
- Władze lokalne i regionalne powinny planować, rozwijać i krzewić równość poprzez organizowanie aktywności sportowej i usługi.
- Niektóre grupy społeczne z różnych powodów w mniejszym stopniu uczestniczą w sporcie, mają słabą reprezentację na szczeblach decyzyjnych i są wykluczone z niektórych obiektów sportowych. W wielu krajach administracja sportowa nie odzwierciedla różnorodności społeczności, w której działa.
- Władze lokalne i regionalne powinny zachęcać zawodników i widzów ze wszystkich społeczności do udziału w wydarzeniach sportowych i zapewniać im ochronę przed prześladowaniem i szykanowaniem. Powinny one udostępniać na równych zasadach obiekty sportowe, które do nich należą, którymi zarządzają, które finansują lub, na których wykorzystanie wydają zezwolenie. Powinny zachęcać członków wszystkich społeczności do angażowania się na wszystkich szczeblach administracji sportowej, zarządzania i trenerstwa — wypełnianie tych zadań powinno stać się wskaźnikiem ogólnych wyników działania władz lokalnych i regionalnych.
- Władze lokalne i regionalne powinny uczyć się na podstawie doświadczeń innych władz w całej Europie i na całym świecie, a także promować najlepsze rozwiązania w skali lokalnej i regionalnej.
- UE powinna ustanowić punkt odniesienia w zakresie promowania równych szans w sporcie i organizacji aktywności sportowej. W związku z tym Komitet ustanawia swoją Kartę równości w sporcie.

**Sprawozdawca:** Peter MOORE, członek Rady Miasta Sheffield (UK/ALDE)

„Sport może jednoczyć ludzi bardziej niż cokolwiek innego. Sport może dawać nadzieję tam, gdzie wcześniej była rozpacz. Przełamuje bariery rasowe. Śmieje się w obliczu dyskryminacji. Przemawia do ludzi w zrozumiałym dla nich języku.”

Nelson Mandela

„Ukryte oblicze sportu to tysiące entuzjastów, którzy w klubach piłki nożnej, wioślarskich, lekkoatletycznych i wspinaczkowych znajdują miejsce spotkań i wymiany, a przede wszystkim miejsce do uczenia się życia w społeczności. W tym mikrokosmosie ludzie uczą się przyjmowania na siebie odpowiedzialności, przestrzegania zasad, wzajemnej akceptacji, poszukiwania konsensusu i wprowadzania demokracji. Z tego punktu widzenia sport jest idealną szkołą demokracji.”

Daniel Tarschys

Sekretarz generalny Rady Europy

## Zalecenia polityczne

### KOMITET REGIONÓW

#### Uwagi ogólne

1. Uważa, że sport — podobnie jak inne dziedziny życia społecznego — może zarówno łączyć, jak i dzielić społeczeństwo.
2. Jest zdania, że chociaż sport nie jest wolny od dyskryminacji i nierówności, to można go wykorzystać w celu rozwiązania tych problemów zarówno w jego własnej sferze, jak i całym społeczeństwie, a także by krzewić wartości społeczne, takie jak praca zespołowa, uczciwa konkurencja, współpraca, tolerancja i solidarność.
3. Równe szanse dla wszystkich grup społecznych w sporcie i poprzez sport można najłatwiej osiągnąć dzięki wspólnym, wzajemnie się dopełniającym wysiłkom wszystkich sfer sprawowania rządów: władze lokalne i regionalne mają do odegrania kluczową rolę w tym zakresie.
4. Przyjmuje z zadowoleniem wyznaczenie 2007 r. jako Europejskiego Roku Równych Szans dla Wszystkich. Wyraża ubolewanie, że KR i niektóre państwa członkowskie nie uczestniczą w jego obchodach tak intensywnie, jak byłoby to możliwe i uznaje jednocześnie niniejszą opinię za wkład do tych obchodów.
5. Przypomina deklarację Rady Europejskiej z Nicei z 2000 r., w której apelowano do UE o uwzględnienie konkretnych cech charakterystycznych oraz społecznych, edukacyjnych i kulturowych funkcji sportu. Przypomina, że społeczne znaczenie sportu jest przedmiotem deklaracji nr 29 dołączonej do traktatu amsterdamskiego. Przyjmuje z zadowoleniem Białą księgę na temat sportu opublikowaną przez Komisję Europejską 11 lipca 2007 r. i zwraca się do Komisji, by zajęła się poruszoną w niej kwestią równych szans.
6. Popiera definicję sportu ustaloną przez Radę Europy, według której sport oznacza „wszelkie formy aktywności fizycznej, które poprzez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane stawiają sobie za cel wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwijanie stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach”.
7. Jest zdania, że dążenie do równości nie polega jedynie na rozwiązaniu kwestii bezprawnej dyskryminacji w wypadku jej występowania, lecz także na proaktywnym podejściu do zmiany poglądów i postaw mającej na celu wyeliminowanie niewiedzy i uprzedzeń oraz na jak najlepszym wykorzystaniu talentów naszych społeczności i umożliwieniu każdemu realizacji swego potencjału.
8. Dostrzega, że dyskryminacja występuje w wielu postaciach: bezpośrednich i pośrednich, instytucjonalnych i indywidualnych, jawnych i subtelnych, a także odgrywa rolę w zmniejszaniu (lub zwiększaniu) dostępu, możliwości i szans życiowych grup społecznych w życiu społecznym, politycznym i gospodarczym.
9. Odnotowuje, że niektóre grupy społeczne z różnych powodów w mniejszym stopniu uczestniczą w sporcie, mają słabą reprezentację na szczeblach decyzyjnych i — z szeregu różnych przyczyn — są wykluczone z niektórych obiektów sportowych. Zauważa, że w wyniku tego odsetek zachorowań

związanych m.in. z siedzącym trybem życia jest w niektórych społecznościach nieproporcjonalnie wysoki.

10. Dostrzega, że w wielu krajach administracja sportowa nie odzwierciedla różnorodności społeczności, w której działa. Jest zdania, że kwestią tą powinny zająć się władze lokalne i regionalne. Należy szkolić pracowników administracji, by ustalić przypadki dyskryminacji — zarówno celowej, jak i nieświadomej — oraz zająć się nimi.

11. Przypomina prace Europejskiego Centrum Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii (EUMC), we współpracy z organizacją Futbol Przeciwko Rasizmowi w Europie (FARE) oraz UEFA, w obszarze zwalczania rasizmu w piłce nożnej. Przyjmuje z zadowoleniem utworzenie Europejskiej Agencji Praw Podstawowych, która wnosi ze sobą możliwość poszerzenia zakresu ich prac. Apeluje, by w jej kompetencji leżały równe szanse w sporcie. Zwraca się do niej, by składała KR-owi coroczne sprawozdania na ten temat.

12. Apeluje do organizatorów dużych międzynarodowych wydarzeń sportowych o (a) poruszenie kwestii równych szans w ich dyscyplinie sportowej i o (b) zorganizowanie seminariów równocześnie z danym wydarzeniem w celu omówienia problemów równości związanych ze sportem oraz włączenie wymiaru lokalnego i regionalnego.

#### Wiek

13. Mając na uwadze, że polityka dotycząca sportu kierowana jest ze zrozumiałych powodów głównie do ludzi młodych, odnotowuje, że udział w sporcie znacznie maleje wraz z wiekiem, chociaż może on przedłużyć życie i podnieść jakość życia na starość.

14. Uważa, że dla osób starszych sport stanowi okazję do uczenia się przez całe życie, zarówno poprzez rozwijanie umiejętności i kompetencji poprzez uprawianie sportu, jak też — szerzej — poprzez zaangażowanie się przez całe życie m.in. w zdobywanie kwalifikacji w zakresie trenerstwa, przywództwa sportowego i administracji.

15. Postuluje, aby polityka władz lokalnych i regionalnych w dziedzinie sportu oraz organizacja aktywności sportowej były wyważone we wszystkich grupach wiekowych i by równą wartość przypisywano mniej dynamicznym i niewymagającym rywalizacji dyscyplinom sportowym, które są bardziej dostępne dla osób starszych.

#### Niepełnosprawność

16. Przyznaje, że udział osób niepełnosprawnych w sporcie jest mniejszy. Należy podjąć kroki w celu zapewnienia, że osoby niepełnosprawne obu płci i w każdym wieku będą mogły w pełni wykorzystać swe prawo do uczestnictwa we wszystkich formach sportu.

17. Wzywa, by w polityce władz lokalnych i regionalnych w dziedzinie sportu oraz w organizacji aktywności sportowej uwzględniano osoby niepełnosprawne i przypisywano równą wartość mniej dynamicznym i niewymagającym rywalizacji dyscyplinom sportowym, które są bardziej dostępne dla osób niepełnosprawnych. Apeluje o zwrócenie szczególnej uwagi na organizację aktywności sportowej i na udostępnianie obiektów sportowych osobom starszym, w tym na zapewnienie odpowiednich porad dotyczących ich zdrowia fizycznego i psychicznego.

18. Zwraca się do władz lokalnych i regionalnych o monitorowanie zatrudniania osób niepełnosprawnych jako pracowników administracji sportowej i trenerów.

#### *Płeć*

19. Odnotowuje, że udział mężczyzn w sporcie jest w niektórych państwach członkowskich większy od udziału kobiet, chociaż istnieją dowody, że ta różnica się zmniejsza.

20. Apeluje do władz lokalnych i regionalnych, by, korzystając przede wszystkim ze swoich strategii w zakresie kształcenia i szkolenia, unikały stereotypów na temat płci i nie ukierunkowywały dziewcząt ani chłopców na pewne dyscypliny sportowe, zniechęcając ich do innych. Wzywa do zapewnienia chłopcom i dziewczętom takich samych możliwości uprawiania tych dyscyplin sportowych, które ich interesują. Sporządzając projekt budżetu przeznaczanego na obiekty sportowe i planowanie oferty sportowej, władze lokalne i regionalne powinny zastosować metodę budżetowania pod kątem płci.

21. Wnosi, by władze lokalne i regionalne monitorowały zachowanie równowagi między płciami w zatrudnianiu pracowników administracji sportowej i trenerów.

22. Postuluje, by władze lokalne i regionalne zwracały szczególną uwagę na zapewnienie zajęć i obiektów sportowych dla kobiet w ciąży i młodych matek, w tym na zapewnienie odpowiedniego poradnictwa związanego z ich stanem, opieki nad dziećmi w ośrodkach i obiektach sportowych oraz bezpiecznego i dogodnego transportu publicznego po przystępnych cenach umożliwiającego dojazd do ośrodków i obiektów sportowych.

#### *Rasa*

23. Przyznaje, że takie dyscypliny sportowe, jak np. koszykówka, baseball, biegi, tenis i siatkówka wymagają podobnej konstrukcji „bioenergetycznej”. Wiele wskazuje jednak na to, że indywidualna decyzja o wyborze określonej dyscypliny sportowej ma raczej podłoże społeczne i kulturowe niż fizyczne.

24. Podkreśla znaczenie wolnego od dyskryminacji dostępu do wszelkich form aktywności sportowej dla wszystkich grup społecznych.

25. Z zadowoleniem przyjmuje rezolucję Parlamentu Europejskiego dotyczącą piłki nożnej i rasizmu (z 14 marca 2006 r.), która wzywa wszystkie zainteresowane strony do podjęcia większych wysiłków na rzecz zwalczania rasizmu w sporcie.

26. Uważa, że stosunkowo wysoki poziom różnorodności rasowej w elitarnych dyscyplinach sportowych, zwłaszcza piłce nożnej, nie występuje na innych płaszczyznach działalności sportowej. Pojawienie się osób nienależących do rasy białej na najwyższym szczeblu niektórych dyscyplin sportowych może stworzyć wrażenie, że wyeliminowano akty rasizmu. W rzeczywistości jednak sport zawodowy stosunkowo niewiele wybawia od upośledzenia społecznego. Przypadki rasizmu mogą mieć również miejsce wówczas, kiedy zawodnikom nienależącym do rasy białej przydziela się stereotypowe role.

27. Wzywa do unikania wśród nauczycieli i trenerów ewentualnych stereotypów rasowych, które mogłyby ukierunkować pewne mniejszości etniczne na niektóre dyscypliny sportowe lub zniechęcić je do nich.

28. Wnosi, by władze lokalne i regionalne monitorowały zachowanie równowagi rasowej i etnicznej przy zatrudnianiu pracowników administracji sportowej i trenerów.

#### *Religia lub wyznanie*

29. Odnotowuje, że wszystkie religie i grupy wyznaniowe mają szczególne obyczaje (np. kąpiel oddzielnie dla mężczyzn i dla kobiet) i praktyki (np. rytuał, określona pora i częstotliwość modlitwy), które mogą prowadzić do mimowolnego wykluczenia ze sportu, a zatem zakaz noszenia muzułmańskiej chusty na głowę (*hijabu*) stwarza potencjalną barierę dla pełnego udziału muzułmanek w piłce nożnej. Uważa, że wykluczenie niektórych grup może być również spowodowane islamofobią, antysemityzmem oraz innymi rodzajami fobii bądź nienawiści i apeluje do UE o zajęcie się tą formą dyskryminacji, tak jak rasizmem czy ksenofobią. W tym kontekście UE powinna pobudzać i wspierać niezorganizowane dyscypliny sportu oraz dyscypliny uprawiane dla przyjemności (jako aktywność odzwierciedlającą równe szanse dla wszystkich) zarówno w państwach członkowskich, regionach i gminach, które zapewniają niezbędną infrastrukturę, jak i wśród obywateli i organizacji sportowych, które z niej korzystają.

30. Wnosi, by władze lokalne i regionalne promowały dialog między tymi grupami a organizatorami sportu w celu wspólnego zrozumienia tych kwestii i poszukiwania sposobów uwzględnienia konkretnych praktyk oraz obyczajów w tolerancyjny i konstruktywny sposób, przy zachowaniu świadomości, że w niektórych wypadkach znalezienie realistycznego rozwiązania może być niemożliwe.

#### *Orientacja seksualna*

31. Uważa, że sposób traktowania osób homoseksualnych w sporcie jest szczególnym powodem do zaniepokojenia. Często muszą one dokonać trudnego wyboru między ukrywaniem swej tożsamości seksualnej a tworzeniem klubów sportowych i organizowaniem wydarzeń przeznaczonych jedynie dla osób homoseksualnych. Dostrzega, że o ile znaczący odsetek populacji europejskiej jest orientacji homoseksualnej, żaden z obecnych piłkarzy zawodowych nie ujawnił takiej orientacji. Ukrywanie orientacji seksualnej i segregacja nie mogą być rozwiązaniem długoterminowym: celem musi być stworzenie przyjaznej atmosfery dla wszystkich mężczyzn i kobiet we wszystkich klubach sportowych, bez względu na orientację seksualną.

32. Apeluje do władz lokalnych i regionalnych o współpracę z lokalnymi i regionalnymi grupami osób homoseksualnych, biseksualnych i transseksualnych w celu znalezienia sposobów rozwiązania tych problemów.

33. Przyjmuje z zadowoleniem pięciopunktowy przewodnik FARE 2006 dotyczący zwalczania homofobii w piłce nożnej.

*Równe szanse w sporcie a organizacja aktywności sportowej*

34. Postuluje, by władze lokalne i regionalne sprzeciwiały się dyskryminacji i eliminowały ją ze sportu oraz organizacji aktywności sportowej.

35. Uważa, że należy przeprowadzić więcej badań na temat sytuacji mniejszości w sporcie. Konieczne jest poświęcanie uwagi wszelkim formom dyskryminacji, które mogą się różnić w zależności od kraju, regionu, a nawet dyscypliny sportowej.

36. Wzywa ogólnoeuropejskie organizacje sportowe, a zwłaszcza UEFA, do wprowadzania znaczących i skutecznych sankcji w wypadku szykanowania na tle rasowym lub innej dyskryminacji w czasie wydarzeń sportowych podlegających jej kompetencji; apeluje przede wszystkim do UEFA o skorygowanie tej sytuacji i złożenie KR-owi sprawozdania po europejskich mistrzostwach piłki nożnej w 2008 r.

37. Wnosi, by władze lokalne i regionalne zachęcały zawodników i widzów ze wszystkich społeczności do udziału w wydarzeniach sportowych, bez względu na to, czy są one organizowane przez władze lokalne lub regionalne, czy też nie i do zapewnienia im ochrony przed prześladowaniem i szykanowaniem.

38. Wzywa władze lokalne i regionalne do udostępnienia na równych zasadach obiektów sportowych, które do nich należą, którymi zarządzają, które finansują bezpośrednio lub pośrednio lub na których wykorzystanie w celach sportowych wydają zezwolenie.

39. Postuluje, by władze lokalne i regionalne zachęcały członków wszystkich społeczności do angażowania się na wszystkich szczeblach administracji sportowej, zarządzania i trenerstwa.

*Promowanie równych szans poprzez sport*

40. Wzywa, by władze lokalne i regionalne wykorzystywały sport w celu szerzenia tolerancji i zrozumienia w kontekście integracji społecznej i zwalczania dyskryminacji.

41. Apeluje do władz lokalnych i regionalnych o bardziej czynne zaangażowanie w organizację aktywności sportowej.

42. Wnosi, by organy edukacji zachęcały dzieci nie tylko do uprawiania sportu, ale również do docenienia społecznego i kulturowego wymiaru sportu w całej jego różnorodności.

43. Apeluje do europejskich sieci organizatorów sportu, trenerów i pracowników administracji sportowej, by uwzględniły i propagowały aspekt równości w swej pracy.

44. Wzywa władze lokalne i regionalne oraz organizacje i kluby do zapewniania szkoleń z wielokulturowości, niedyskryminacji i tolerancji dla swych pracowników i trenerów.

*Władze lokalne i regionalne*

45. Uważa, że podstawową funkcją władz lokalnych i regionalnych jest świadczenie usług w zakresie sportu, rekreacji i kultury. Usługi te należy uznać za kluczowe narzędzia promowania integracji społecznej i zwalczania dyskryminacji.

46. Jest zdania, że władze lokalne i regionalne powinny planować, rozwijać i krzewić równość poprzez organizowanie aktywności sportowej i usługi, między innymi stosując metodę budżetowania pod kątem płci.

47. Uważa, że organizacja aktywności sportowej i występująca w niej równość szans, a także równość szans osiągnięta dzięki niej powinny stać się wskaźnikiem ogólnych wyników działania władz lokalnych i regionalnych.

48. Apeluje do władz lokalnych i regionalnych o dostrzeżenie i rozwiązanie kwestii dyskryminacji instytucjonalnej, w procesie świadczenia odpowiednich usług ze względu na wiek, niepełnosprawność, płeć, rasę, pochodzenie etniczne, religię, wiarę czy też orientację seksualną tychże obywateli, o czym można się przekonać lub, co można wykryć śledząc procesy, postawy czy zachowanie równoważne z dyskryminacją wynikającą z mimowolnych uprzedzeń, niewiedzy, bezmyślności i stereotypów, które działają na niekorzyść tychże grup społecznych.

49. Wnosi, by władze lokalne i regionalne zajęły się trzema głównymi obszarami działania:

- (i) Zaangażowanie, polityka i planowanie: okazanie zaangażowania w promowanie równości poprzez sport poprzez spisanie zasad i opracowanie planów zdecydowanych działań oraz ich regularne monitorowanie i poddawanie przeglądowi.
- (ii) Uczestnictwo i wizerunek publiczny: poczynienie wszelkich wysiłków na rzecz zwiększenia różnorodności wśród zawodników i pracowników w dziedzinie usług związanych ze sportem i rekreacją, w tym podjęcie kroków na rzecz zbudowania pozytywnego wizerunku opartego na integracji.
- (iii) Administracja i zarządzanie: ustalenie procedur zwalczania dyskryminacji i nierówności. Władze lokalne i regionalne powinny podejmować starania na rzecz zwiększenia różnorodności reprezentacji na szczeblu administracji i zarządzania w dziedzinie sportu.

50. Apeluje do władz lokalnych i regionalnych o współpracę ze społeczeństwem obywatelskim, stowarzyszeniami partnerskimi, stowarzyszeniami sportowymi, lokalnymi klubami sportowymi i organizacjami pozarządowymi w celu osiągnięcia wspólnych celów na tym obszarze i odgrywania przywódczej roli politycznej.

51. Zaleca, by władze lokalne i regionalne opracowały strategię medialną w celu rozpropagowania możliwości uprawiania sportu wśród grup docelowych z myślą o zwiększeniu ich udziału i nagłośnieniu ich działań oraz osiągnięć. Władze lokalne i regionalne powinny pracować nad wyeliminowaniem stereotypów, dyskryminacji i rasizmu w sprawozdaniach sportowych, w tym w publikacjach przez nie sporządzanych lub finansowanych, na przykład poprzez przedstawianie w sprawozdaniach sportowych piłki nożnej kobiet jako normy, a nie nowości.

52. Wnosi, by władze lokalne i regionalne wymieniały doświadczenia z innymi władzami w całej Europie i na całym świecie oraz uczyły się na ich podstawie, a także promowały najlepsze rozwiązania w skali lokalnej i regionalnej. Apeluje, by instytucje UE ułatwiały tę wymianę sprawdzonych rozwiązań. W szczególności zaś KR i europejskie stowarzyszenia samorządów lokalnych (CEMR, ARE, Eurocities itp.) powinny rozważyć, w jaki sposób ułatwić tworzenie sieci miast, władz lokalnych i regionów, które mają specjalne doświadczenie w zakresie takich działań.

53. Wzywa, by UE ustanowiła dla władz lokalnych i regionalnych punkt odniesienia w zakresie promowania równych szans w sporcie i organizacji aktywności sportowej. W związku z tym Komitet ustanawia swoją Kartę równości w sporcie:

Karta KR-u dotycząca równości w sporcie

„Sygnatariusze zobowiązują się wykorzystać swój wpływ w celu tworzenia świata sportu, w którym wszyscy mogą uczestniczyć, nie narażając się na jakąkolwiek dyskryminację. Sygnatariusze zobowiązują się do:

- sprzeciwu wobec dyskryminacji w sporcie i do jej eliminowania;
- zachęcania członków wszystkich społeczności do angażowania się w sport;
- tworzenia przyjaznej atmosfery dla pracowników i widzów wywodzących się ze wszystkich społeczności i zapewniania wszystkim

pracownikom i widzom ochrony przed dyskryminacyjnym prześladowaniem i szykanowaniem;

- zachęcania wykwalifikowanych i utalentowanych przedstawicieli wszystkich społeczności do angażowania się na wszystkich szczeblach administracji sportowej, zarządzania i trenerstwa;
- opracowania jak najlepszych strategii politycznych i rozwiązań dotyczących równości, które byłyby poddawane regularnym przeglądom i aktualizacji;
- docenienia różnorodności w sporcie.”

54. Wzywa władze lokalne i regionalne do podpisania tej karty i do poddania kontroli swego obecnego podejścia zgodnie z powyższymi zasadami.

55. Zobowiązuje się do ustanowienia corocznej nagrody KR-u dla tych władz lokalnych lub regionalnych, które najlepiej zastosują tę kartę w praktyce.

Bruksela, 11 października 2007 r.

Przewodniczący  
Komitetu Regionów  
Michel DELEBARRE